

YLEISEN VALTIO-OPIN LAITOKSEN TOIMINNAN STRATEGISET PERUSLINJAUKSET 2004-2006

Yleisen valtio-opin laitoksen strategia ottaa yhdeksi lähtökohdaksi valtiotieteellisen tiedekunnan strategiassa hahmotetun tulevaisuuden vision, joka nojaa viiden periaatteen toteutumiseen: 1) *tutkimuksen korkea laatu* ja hyvä kansainvälinen taso kaikilla aloilla; 2) *opetuksen huippulaatu* tavoitteena kansainvälisesti korkeatasoinen opetus- ja opiskeluympäristö, joka saavutetaan jatkuvalla arviointi- ja kehittämistyöllä; 3) *vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa* toimimalla keskeisenä vaikuttajana yhteiskunnallista päätöksentekoa tukevilla asiantuntijatehtävissä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa; 4) *kansainvälistyminen* vahvistamalla vetovoimaisuutta eurooppalaisena tutkijayhteisönä, jonka yhteydet ulottuvat kaikkiin maanosiin; 5) *hyvä työ- ja opiskeluyhteisö* edistämällä vuorovaikutteista yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa.

Omalla toiminta-alueellaan yleisen valtio-opin laitoksen strategian lähtökohtana on perinteisten rajalinjojen hämartyminen julkisen ja yksityisen, kansallisen ja kansainvälisen sekä politiikan ja hallinnon välillä niin ammatillisessa käytännössä kuin akateemisessa tutkimuksessa. Tämä luo uusia tilanteita ja haasteita työmarkkinoilla, korkeakoulupolitiikassa ja yliopistojen tutkimus- ja opetustoiminnassa. Laitoksen monialainen rakenne – tutkimuksen ja opetuksen kohdentuminen hallintoon ja organisaatioihin, kansainväliseen politiikkaan sekä politiikan yleisiin kysymyksiin – antaa hyvät mahdollisuudet vastata näihin haasteisiin.

Monialaisuutta vahvistaa edelleen Eurooppa-tutkimuksen keskus ja sen koordinoima monitieteinen EU-sivuainekokonaisuus, toimiminen Helsingin yliopiston Eurooppa-tutkimuksen verkoston johtajan sijoituspaikkana (2003-2006) sekä monitieteinen kansainvälisten tehtävien opintokokonaisuus ja monitieteisen johtamisen sivuainekokonaisuus. Monialaisuuden hedelmällinen integroiminen tutkimuksessa ja opetuksessa luo laitokselle identiteetin, joka erottaa sen selvästi muista valtio-opin, politiikan tutkimuksen ja hallintotieteen laitoksista Suomessa ja myös kansainvälisessä mittakaavassa.

Monialaisuuden kautta muotoutuu myös laitoksen visio, jonka toteuttamisella laitos osallistuu tiedekunnan yleisstrategian, tieto- ja viestintätekniikan strategian sekä opetuksen ja oppimisen kehittämissuunnitelman toteuttamiseen. Tiedekunnan strategian painopisteistä laitoksen vastuulla on ennen muuta Eurooppa-aiheisen tutkimuksen ja opetuksen kehittäminen, johtamisen tutkimuksen ja opettamisen kehittäminen sekä tutkimusmenetelmien opetusyhteistyön edistäminen. Lisäksi suunnitellaan poikkitieteellisen jatkokoulutus- ja tutkimusyksikön perustamista kohdealueena globaalit kysymykset (Centre for Global Studies).

Laitoksen *perustehtävä* on

1. tutkimätön tietämisen rajojen laajentaminen omilla tutkimusalueilla
2. monialaiseen tieteelliseen tutkimukseen perustuvan uudistuvan osaamisen rakentaminen tulevaisuuden työmarkkinoille
3. tieteelliseen asiantuntijuuteen nojaavien esikuvien luominen kriittiselle vastuunotolle Suomen ja maailman tapahtumista.

Yleisen valtio-opin laitoksen vuoteen 2010 sijoitettu *visio* luonnehtii laitosta neljällä eri tavalla:

1. laitos on intellektuaalisesti vetovoimainen kumppani kansainvälisen tason huippututkimuksessa
2. laitoksella on vilkkaan kansainvälisen opiskelija- ja opettajavaihdon kautta tunnustettu asema uuden monitieteisen valtio-opin eurooppalaisena opettajana
3. laitos on luotettavasta laadustaan tunnettu tulevaisuuden ammattipätevyyskriittinen kehittäjä
4. laitos on kysytty asiantuntija ja vaikuttaja pääkaupunkiseudun ja valtakunnan tason poliittisessa ja hallinnollisessa toiminnassa ja laajemminkin maineikas uusia näkökulmia avaavana Euroopan ja globaalien hallinnan asiantuntijana.

Yleisen valtio-opin laitoksen tutkimus- ja opetustoiminnassa kiinnitetään aikavälillä 2004-2006 erityistä huomiota seuraaviin periaatteisiin (tärkeysjärjestys):

- Tutkimuksen vahvistaminen ja kansainvälisen tutkimusyhteistyön kehittäminen
- Jatkokoulutuksen uudistaminen
- Opetusyhteistyön syventäminen ulkomaisten ja kotimaisten yliopistojen kanssa
- Tutkimuksen ja opetuksen laadunhallinnan kehittäminen
- Uuden teknologian käyttö opetuksessa ja sen hallinnoinnissa
- Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toimintamuotojen kehittäminen
- Laitoksen kehittäminen työ- ja opiskeluyhteisönä

Tutkimuksen vahvistaminen ja kansainvälisen tutkimusyhteistyön kehittäminen

Tutkimusta vahvistetaan etenkin kasvattamalla kansainvälisesti arvostetuilla tieteellisillä kustantajilla julkaistujen tutkimusten määrää. Valtio-opillisen tutkimuksen kansallisia tehtäviä pyritään toteuttamaan myös osana kansainväliselle tiedeyhteisölle suunnattua korkeatasoista tieteellistä perustutkimusta. Evaluaatiohankkeissa ja kansallisesti tärkeässä politiikan ja hallinnon perustutkimuksessa kerätyt aineistot ja muodostettu tutkimustieto otetaan osaksi tutkimusta, joka pyritään julkaisemaan keskeisissä kansainvälisissä tieteellisissä aikakauslehdissä ja merkittävillä kansainvälisillä kustantajilla. Tämä otetaan entistä systemaattisemmin huomioon jo tutkimushankkeiden suunnitteluvaiheessa.

Varsinaisen tutkimustyön kansainvälistämistä edistetään myös luomalla entistä laajempaa ja tiiviimpää yhteistyöverkostoa ulkomaisiin politiikan ja hallinnon tutkijoihin osallistumalla alan kansainvälisten tutkimusorganisaatioiden toimintaan (esim. ECPR, NOPSA, EGPA, EGOS, ISA, BISA, NISA, IPRA). Osana tätä pyrkimystä ovat tavanomaisen konferenssiosallistumisen ohella laitoksen järjestämät kansainväliset tieteelliset kokoukset sekä tutkijavaihdon aktivoiminen. Laitos tukee osallistumista tieteellisiin konferensseihin sekä siihen yhdistyvää kansainvälisen tutkimusyhteistyön kehittämistä käytettävissä olevien resurssien rajoissa. Tutkimusympäristön kansainvälistäminen lisää edellytyksiä myös laitoksen monipuolisen kansainvälisen tutkimusyhteistyön tiivistämiseen.

Aikavälillä 2004-2006 käynnistetään 1-2 kansainvälisesti merkittävää tutkimushanketta. Henkilökunnan tutkimushankkeita käsitellään ja suunnitellaan kollegiaalisesti. Samalla selvitetään mahdollisuuksia kehittää opetukseen ja tutkimukseen liittyviä hallintorutiineja niin, että ne kuormittavat entistä vähemmän tutkimusaktiivista henkilökuntaa. Tutkimusta voidaan osin vahvistaa julkaisukäytäntöjä kehittämällä, mutta keskeisessä asemassa on menestyminen ulkopuolisen rahoituksen hankinnassa, mikä mahdollistaa myös tutkimusaktiivisen henkilökunnan kasvun.

Jatkokoulutuksen uudistaminen

Jatkokoulutusta kehitetään omaehtoisesti sekä yhteistyössä valtiotieteellisen tiedekunnan, laitoksen piirissä toimivien kotimaisten tutkijakoulujen ja kansainvälisten yhteistyökumppanien kanssa. Jatkokoulutuksen valintamenettelyä kehitetään yhteistyössä tiedekunnan kanssa. Valtio-opin jatkokoulutusohjelma suunnitellaan uudelleen. Ohjelman suunnittelussa otetaan huomioon mahdollisuudet muodostaa oppisisältöjä, jotka toteutetaan yhdessä yhteistyösopuolten kanssa. Ohjelmaan rakennetaan myös pakollisia osuuksia, joiden suorittamisella tähdätään jatko-opiskelun riittävään yhtenäisyyteen ja korkeaan laatuun. Toimintakauden aikana suunnitellaan laitoksen osallistuminen uusiin tutkijakoulujen perustamishakemuksiin. Jatko-opiskelijoiden ohjausta kehitetään vahvistamalla tukiohjauskäytäntöjä.

Jatkokoulutusta kansainvälistetään yhteistyössä oman alan tutkijakoulujen kanssa sekä kehittämällä jatko-opiskelijoiden ja tutkijoiden vaihtoa. Yhtenä keinona suunnitellaan globaaleihin kysymyksiin ja kriittisiin metodologioihin erikoistuneen jatkokoulutus- ja tutkimuskeskuksen muodostamista. Vuoden kestävä ja kansainvälisesti järjestetty jatkokoulutusohjelma olisi tämän keskuksen ydin, mutta sitä tukemaan ja siihen liittyen organisoitaisiin myös tutkimusprojekteja. Eurooppa-tutkimukseen kohdentuvan jatkokoulutuksen kehittämistä suunnitellaan yhdessä Helsingin yliopiston Eurooppa-tutkimuksen verkoston kanssa.

Opetusyhteistyön syventäminen ulkomaisten ja kotimaisten yliopistojen kanssa

Peruskoulutuksen opetusyhteistyötä syvennetään aktivoimalla opettajavaihtoa, suunnittelemalla yhteistyössä toteutettavia kurseja sekä osallistamalla opetuksen kehittämisen eurooppalaisten yhteistyöverkostojen toimintaan (European Political Science Network, European Public Administration Network). Selvitetään mahdollisuudet toteuttaa yhteisiä kurseja ja käyttää yhteisiä oppimateriaaleja etenkin verkko-opetuksessa. Yhteisten eurooppalaisten tutkintojen kehittämistyötä seurataan sen selvittämiseksi, millaiset ovat laitoksen osallistumismahdollisuudet ja yhteistyövaihtoehdot lähitulevaisuudessa.

Opetuksen ja tutkimuksen laadunhallinnan kehittäminen

Opetuksen laadunhallintaa kehitetään yhteistyössä tiedekunnan kanssa toteuttamalla opetuksen ja oppimisen kehittämisohjelmaa. Laitos kehittää kurssisivustoaan ja siihen liittyviä toimintaprosesseja. Tätä kautta korostuvat (1) kurssikohtaisten oppimistavoitteiden täsmentäminen ja suhde muiden kurssien oppimistavoitteisiin, (2) opintosuoritusten monipuolisuus ja kytkentä opetusmenetelmien riittävään monimuotoisuuteen ja opiskelijakeskeisyyteen sekä (3) opiskelijoiden kurssipalautteen kerääminen, hyödyntäminen opetuksen suunnittelussa sekä kattava julkistaminen yhdessä opettajien muotoilemien kurssin kehittämistavoitteiden kanssa osana kurssisivustoa. Laitos vahvistaa opettajien yhteistyötä avainkurssien suunnittelussa ja toteutuksen arvioinnissa. Laitos vakiinnuttaa opetuksen kehittämisen ryhmämuotoisen toiminnan perustamalla kolmivuotiskaudeksi opetuksen kehittämisryhmän, jossa on professorien, yliopistonlehtorien, tuntiopettajien ja opiskelijoiden edustus.

Uusi tutkintojärjestelmä suunnitellaan yhteistyössä tiedekunnan kanssa. Laitos aloittaa valtio-opin pääaine- ja sivuaineopintojen ydinsisältöjen suunnittelun vuoden 2003 aikana tutkintojen kokonaisrakenteen selvittyä. Laitos antaa oman panoksensa henkilökohtaisten opintosuunnitelmien kehittämistyöhön, jossa hyödynnetään saatuja kokemuksia omasta maisteriopintosuunnitelmakäytännöstä.

Tutkimuksen laadunhallintaa kehitetään seuraamalla ja suunnittelemalla tieteellistä julkaisuutoimintaa. Laitoksen opettajilta ja tutkijoilta kerätään vuosittain julkaisusuunnitelmat sekä alkavien tutkimushankkeiden suunnitelmatiedot. Tutkimushanketiedot rekisteröidään entistä kattavammin TUHTI-tietokantaan. Julkaisujen vieminen ripeästi ja kattavasti JULKI-tietokantaan varmistetaan. Julkaisuutoimintaa käsitellään opettajien ja tutkijoiden yhteisissä kokouksissa. Käsittelyn tavoitteena on tiedottaa vireillä olevasta tutkimusta, tukea tutkimusyhteistyötä, vaihtaa kokemuksia julkaisemisesta merkittäville kansainvälisillä kustantajilla sekä tukea pyrkimystä monipuoliseen julkaisuutoimintaan.

Laitos vahvistaa tutkimuksen kehittämistyötä perustamalla kolmivuotiskaudeksi tutkimuksen kehittämisryhmän, jossa on professorien, yliopistonlehtorien ja muiden tutkijoiden edustus. Ryhmä vastaa myös jatkokoulutuksen kehittämisen valmistelusta. Jatkokoulutuksen kehittämistyössä ryhmän toiminnassa on mukana jatko-opiskelijoiden edustus.

Uuden teknologian käyttö opetuksessa ja sen tukitehtävissä

Tavoitteena on uuden tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntäminen ennen kaikkea lähiopetuksen tukena sekä opetuksen tukitehtävien tehostamisessa. Laitos ylläpitää Suomen poliittinen järjestelmä –verkko-oppikirjaa, hyödyntää sitä mahdollisimman monilla kursseilla ja selvittää mahdollisuuksia sen yhteiskäyttöön kotimaisten yliopistojen kanssa. Johdatus politiikkaan –verkko-oppikirja viimeistellään ja kytketään osaksi valtio-opin johdantokurssin toteuttamista. EU-verkko-oppikirja suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä Eurooppa-tutkimuksen keskuksen kanssa siten, että verkko-oppikirja tulee asteittain käyttöön Euroopan unionia koskevassa opetuksessa vuosina 2004-2006. Laitoksen kotisivuille laaditaan tutkielman tekemistä tukeva sivusto. Intersektio-opetusta tukevasta sivustosta (intersektioportaali) laadittua ensimmäistä versiota täydennetään.

Laitos jatkaa tiedekunnassa ensimmäisenä aloittamaansa kuulustelu- ja opintosuoritusten rekisteröintikäytäntöjen kehittämistä, joka nojaa Oodi-tietojärjestelmän mahdollisimman täysimittaiseen käyttöön ja jatkokehittämiseen. Tavoitteena on tehostaa toimintakäytäntöjä yleisesti ja vähentää etenkin opettajilta vaadittavia kuulusteluihin ja rekisteröintiin liittyviä rutiineja. Tältä osin laitos on aktiivisessa yhteistyössä tiedekunnassa alkavan oppimisen arvioinnin ja kuulustelukäytäntöjen kehittämishankkeen kanssa.

Laitoksen kotisivut uudistetaan yliopiston verkkoihmeen mukaisiksi. Samalla selvitetään tarve uudistaa sivujen rakennetta ja sisältöä, jotta laitoksen toiminnasta syntyisi riittävän monipuolinen ja ajantasainen kuva.

Laitoksen henkilökunta käyttää entistä tehokkaammin hyväksi tieto- ja viestintätekniikkaa sekä tutkimuksessa että opetuksessa. Laitos luo aktiivisesti mahdollisuuksia henkilökunnan osallistumiseen tv-t-koulutukseen, jotta se tukisi mahdollisimman hyvin tehokkuutta ja laatua niin tutkimuksessa kuin opetuksessa. Yhtenä tavoitteena on, että entistä suurempi osa henkilöstä osaa päivittää oman kotisivunsa vastamaan tutkimuksen ja opetuksen sekä muun toiminnan laajuutta.

Virtuaalisen valtio-opin ryhmä (VIRVA) jatkaa toimintaansa. Se toimii yhteistyössä opetuksen kehittämisyöryhmän kanssa.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toimintamuotojen kehittäminen

Laitoksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus perustuu tieteelliseen asiantuntijuuteen, joka kehittyy ensisijaisesti tutkimuksessa, opetuksessa ja omakohtaisessa opiskelussa. Laitoksen opettajat ja tutkijat osallistuvat yhteiskunnalliseen keskusteluun oman asiantuntijuutensa alueilla paitsi Suomessa ja Euroopassa myös muualla maailmassa. Osa laitoksen tutkimustoiminnasta perustuu tutkimussopimuksiin valtio-opin tutkimuskohteita edustavien toimijoiden kanssa. Samalla ylläpidetään kontakteja valtio-opin näkökulmasta keskeisiin tahoihin sekä Suomessa että muualla maailmassa ja muodostetaan ajankohtaista tutkimustietoa politiikan ja hallinnon ilmiöistä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Tätä tietoa on mahdollista hyödyntää opetuksessa ottamalla se osaksi valtio-opin tutkimuskohdetta koskevien teorioiden oppimisen tapausaineistoa.

Valtio-opin johdantokurssin alumnivierailuja ja opintojen loppuvaiheessa oleville tarkoitettuja alumniseminaareja jatketaan yhteistyössä VOO:n Seniorit ry:n kanssa. VOO:n Seniorit ry:n kanssa kehitetään uusia alumnitoiminnan muotoja VOO:n tuella. Alumnitoimintaa eriytetään osin sen mukaan, miten se kytkeytyy opetukseen ja opiskeluun ja toisaalta tutkimukseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Alumnitoiminnalla pyritään tiivistämään laitoksen työelämäyhteyksiä niin, että toiminta hyödyttää opetuksen kehittämistä, tutkinnon työmarkkina-arvon vahvistamista, ajankohtaisten tutkimushankkeiden rahoitusta ja yleensäkin laitoksen kontaktiverkoston laajentamista. Alumnitoiminnan yhteistyömahdollisuuksia selvitetään tiedekunnan sisällä.

Laitoksen kehittäminen työ- ja opiskeluyhteisönä

Laitoksen vision toteuttaminen edellyttää henkilöstöltä monipuolista osaamista, jatkuvaa oman tieteellisen asiantuntemuksen ja opetustaidon kehittämistä, kansainvälistä yhteistyötä tutkimuksessa ja opetuksen kehittämisessä, yhteiskuntasuhteiden hallintaa sekä aloitteellisuutta ja yhteisvastuuta laitoksen toiminnan tuottavuuden, laadun ja vaikuttavuuden kehittämisessä. Vision toteuttaminen edellyttää opiskelijoiden aloitteellisuuden ja vastuullisuuden virittämistä, ylläpitoa ja edelleen kehittämistä niin omassa opiskelussa kuin panostamisessa opetuksen kehittämistyöhön yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Henkilöstöasioissa noudatetaan Helsingin yliopiston henkilöstöpoliittisen ohjelman periaatteita. Laitoksen henkilöstöstrategia 2000-2003 tiivistää näitä periaatteita ja sovittaa ne laitoksen toimintakulttuuriin. Uusi henkilöstöstrategia valmistellaan kaudelle 2004-2006. Laitoksen johtaminen ja henkilöstön yhteistyö perustuu näiden periaatteiden soveltamiseen. Yhteistyössä opiskelijoiden kanssa periaatteet otetaan huomioon soveltuvien osin.

Henkilöstön yhteistoimintaa kehitetään vakiinnuttamalla viikoittaiset laitoskokoukset sekä työryhmäperusteen työskentely opetuksen kehittämisryhmän, tutkimuksen kehittämisryhmän ja VIRVA-ryhmän muodossa. Laitoksen kehittämiseminaareja pyritään järjestämään kahdesti vuosittain. Yhteistyötä opiskelijoiden kanssa kehitetään kannustamalla opiskelijoita osallistumaan laitoksen järjestämiin tilaisuuksiin ja opetuksen kehittämiseen sekä kurssiarviointien yhteydessä että työryhmätyöskentelyssä. Laitos järjestää yhteistyössä opiskelijoiden kanssa vapaamuotoiseen ohjelmaan perustuvia tilaisuuksia vähintään kerran vuodessa kuukausittaisten laitoskahvien ohella.